

UVOD

U PRIČU ŽENE OD BATHA

(CANTERBURYJSKE PRIČE, FRAGMENT III, GRUPA D)

»Iskustvo, čak i da na svijetu nije
Umova drugih, posve dosta mi je
Da kažem bijedu svu što brak je stvara;
Jer, otkad ljeta dvanaest bjehe stara,
Hvaljen bud Bog što vječno živi svet,
Ja muževa pred oltar vodih pet, —
Jer ovoliko puta, sklapah brak, —
I vrijedan čovjek bješe od njih svak.
Al rekoše mi, nema dugo tome,
10 Da Krist tek jednom u životu svome,
U Kani Galilejskoj, bje na svadbi,
Da primjerom me tim poučit rad bi
Da udati se treba jednom samo.
S kakvom pak oštrom riječju, čujte âmo,
Uz zdenac, Isus, Bog i čovjek ù to,
Korio Samaritanku je ljuto:
»Pet muževa si imala«, njoj tada
Reče, »i čovjek čija si ti sada
Nije tvoj muž«, on stvarno reče tako.¹
20 Što mislio je, reći nije lako;
Al što taj peti čovjek, pitam ja,
Muž ne bje Samaritanki, tko zna?
Za koliko njih, žena poći smije?

¹ Vidi *Evangelje po Ivanu* II, 7—18.

»Idi — odgovori joj Isus — zovni svoga muža«!
»Ja nemam muža«, odvrati mu žena. »Dobro si
rekla: 'Nemam muža' — nastavi Isus — jer si
imala pet muževa, a onaj koga sada imaš nije
ti muž. To si istinito rekla«.

- U svom životu ne čuh nikad prije
 Da odredba je tome broju dána.
 Ljudi nagađat mogu sa svih strana,
 Al ovo znam ja dobro, i bez laži,
 Ljubite se i množite Bog traži;
 Ja posve shvaćam smiso riječi toj.
 30 K tom dobro znam, On reče, da muž moj
 Zbog mene oca, majku pustit mora.
 Ali o broju nigdje ne bje zbora,
 Dvoženstvu ili osmoženstvu pak;²
 Zašto o tome ružno misli svak?
 Uzmimo Salamúna, kralja vrijedna;
 U njeg bje žénā više nego jedna.
 Kada bih mogla, da mi Bog to dá,
 Uživati bar u pol tako ja!
 Kakav za žene tu bje Božji dar!
 40 Nigdje na svijetu nećeš nać mu par.
 Zna Bog, taj vrli kralj je, vidim jasno,
 Već prvu noć uživo tako strasno
 Sa svakom od njih, tako bješe jak.
 S pet muževa, Bog dade, sklopih brak!³
 Šesti je dobro došo, kad god svrati.
 Jer kreposnom baš neću dugo stati.
 Kada moj suprug s ovog svijeta krene,
 Kršćan će neki brzo vjenčat mene,
 Jer, bogami, i apostol⁴ tad veli
 50 Da smijem uzet kog mi srce želi.⁵

² Bigamijom (dvoženstvom) se prema kanonistima smatrao uzastopni brak, oktogamijom (osmoženstvom), brak s osam muževa.

³ U *Cambridge Dg. Cardigan* rukopisu, i u još nekim, postoje slijedeći stihovi kojih u ostalim rukopisima *B tipa*, koji su osnova izdanju kojim se prevodilac služio (*The Works of Geoffrey Chaucer*, 2nd edition, edited by F. N. Robinson. London. Oxford University Press. Cop. 1957), i osnova svih dosadašnjih izdanja Chaucera. Oni se nadovezuju neposredno na stih 44.

*Iz čeg izvukoh sve najbolje zá se,
 Iz kese im pod pasom i iz kase.
 Odlične dake razne škole daju,
 A razna praksa one koji znaju
 Odlično mnoge razne stvari, stvarno;
 Kod pet muževa školu svrših marno.*

Vjerojatno su izvorni, ali ih je Chaucer, tako se smatra, ili dopisao tek kasnije, ili ih pak namjeravao isključiti iz konačne verzije djela.

⁴ Misli se na svetog Pavla apostola.

⁵ »Žena je vezana za svog muža sve vrijeme dok on živi. Ako joj on umre, slobodna je da se uda za koga hoće — samo neka to bude u Gospodinu!« (*Korinćanima*, VII, 39.)

- Da udati se nije grijeh on zbori;⁶
 Bolje se vjenčat neg da čovjek gori.⁷
 Briga me baš što govori svijet zlo
 Za Lameka⁸ i za dvoženstvo to!
 Znam da svet čovjek bješe Abraham,
 I Jakob isto, a koliko znam
 Imali ženā više su od dvije,
 Kao i mnogi drugi sveti prije.
 Gdje vidjeste kad, za života svog,
 60 Da brak je višnji zabranio Bog
 Izrijekom? Molim, recite mi sad.
 Il gdje nevinost tražio je kad?
 Ja znam ko i vi, sumnja me ne mori,
 Apostol, kad o djevojaštvu zbori,
 Uputstvo o tom nije dao nama.
 Svjetovat možeš ženi da je sama,
 Al savjet nije i zapovijed k tome.
 Dade nam on da sudimo po svome;
 70 Jer da nevinost zahtjevaše Bog,
 Tad prokleo bi bio brak zbog tog.
 A sigurno, da sjeme nije palo,
 Iz čega tad bi djevičanstvo cvalo?⁹
 Napokon, zar zahtjevat Pavle smije
 Što ni gospodar tražio mu nije.
 Za čednost sada nagrada se hoće:
 Zgrabi tko zna, da vidim bolje tko će.
 Ali ne vrijedi za svakog riječ ta,
 Nego za onog komu Bog to dā.
 Znam da je djevac apostol taj bio;
 80 Al ipak, premda izrijekom je htio
 Da nalik na nj svi drugi budu tamo,¹⁰
 Sve je to savjet za nevinost samo.
 A poseban, što žena jesam, mi je
 Oprost on dao; pa grijeh, dakle, nije

⁶ »Ako se i oženiš, ne griješiš; a ne griješi ni djevica ako se uda. Ali će takvi imati zemaljsku patnju, a ja bih vas htio od nje sačuvati«. (Kor. VII, 28.)

⁷ »Ali ako se ne mogu uzdržati, neka se žene i udaju, jer je bolje ženiti se nego izgarati od strasti«. (Kor. VII, 9.)

⁸ Vidi *Postanak*, IV, 19—23. Sv. Jeronim piše: »Primus Lamech sanguinarius et homicida, unam carnem in duas divisit uxores«. (*Epistola adversus Jovinianum*, I, 14.)

⁹ Vidi Sv. Jeronim: *Epistola XXII, ad Faustochium*, § 20. »Laudo nuptias, [...], sed quia mihi virgines generat«.

¹⁰ »Ja bih htio da svi budu kao i ja; ali svatko ima od Boga svoj posebni dar, jedan ovakav, drugi onakav«. (Kor. VII, 7.) Vidi stihove 104—105.

- Ako se udam, umre li muž moj,
 Dvoženstva nema tad u stvari toj.
 Ne dirat ženu, bolje je, on mni,¹¹ —
 Na ležaju il krevetu gdje spi;
 Opasno je kad k vatri pride slama:
 90 Prispodoba ta poznata je vama.
 U tom je srž, po njem nevinost pak
 Odličnija je nego krhki brak.
 Krhki ja velim, osim ako dvoje
 Čedno živote ne provèdu svoje.
 Slažem se, nisam zavidna, iako
 Djevojaštvu dvoženstvo godi tako.
 Čisti bit neki žele, bićem cijelim;
 Ja svojim stanjem hvalit se ne želim.
 Jer ni plemiću u kući, svi znamo,
 100 Nisu sve zdjele baš od zlata samo;
 I drvenih je, i služe i ove.¹²
 Bog narod svoj na razni način zove,
 I svakomu svoj dar Bog dati znáde,
 Komu to, komu ono, — kako dáde.
 Čednost je stvarno velika vrlina,
 I suzdržanost, kod predanog čina,
 Ali Krist, izvor svih vrlinâ što je,
 Nije svim reko: idi i sve svoje
 Prodaj, i sve siromasima daj,
 110 Nit da ga slijede svi na način taj.
 Tko savršeno živjet bi, riječ ta
 Za nj je; a nisam, gospodo, to ja.
 Svih svojih ljeta cvijet ja dajem glatko
 Za bračni čin i bračno voće slatko.
 U kakvu svrhu, kažite mi, dani
 Nama su naši rasplodni organi,
 I s kakvim ciljem stvoreno je tijelo?
 Vjerujte, nije nī za što, zacijèlo.
 Nek kaže tko god, i nek tvrdi tamo,
 120 Da stvoreni su da nam služe samo
 Za mokrenje, da stvarce što nas krase
 Služe, da tko je muž, tko žena, zna se,
 I ničem drugom. — kažete li ne?
 Iskustvo zna da nije to baš sve.

¹¹ »Dobro je za čovjeka da ne dira žene«. (Kor. VII, 1.)

¹² »A u velikoj kući ima ne samo zlatnih i srebrnih posuda, nego i drvenih i zemljanih«. (II Tim. II, 20.)

- Zato da s klerom ne svadim se cijelim
 Za oboje su stvoreni ja velim,
 Znači za nuždu i užitak puni
 Pri stvaranju, kad ni Bog se ne buni.
 Zašto bi stálo u knjigama tima
 130 Da suprug dug svoj ženi dati ima?
 A kako može dati on dug njoj
 Ne primijeni li sveti alat svoj?
 Dáni su, dakle, stvoru bilo kome
 Da mokri i da širi vrstu k tome.
 Ne kažem ja da svaki čovjek mora,
 Što ima pribor o kom bješe zbora,
 Ići i rabit tek ga za začće.
 Za krepost tada nitko marit neće.
 140 Krist djevica bje, a muškarac tijelom,
 I mnogi svetac još, na svijetu cijelom;
 Živjeli čak su uvijek posve čedno.
 Čednosti ja ne zavidim, svejédno.
 Nek oni svi kruh budu čisti bijeli,
 A za nas žene ječmen nek se veli;
 Ječmenim kruhom, Marko¹³ piše to,
 Nahranio je Isus mnoštvo svo.
 Onakva kakvu stvorio me Bog
 Ostat ću;¹⁴ više ne tražim od tog.
 Ko žena ja ću rabit svoju spravu
 150 Slobodno, sve na svoga Tvorca slavu.
 Budem li škrtá Bog nek jad mi zada!
 Muž će je imat noć i dan, ma kada,
 Kad dođe k meni i dug svoj mi da.
 Dobit ću muža, ustrajna sam ja,
 Što bit će dužnik moj i rob moj k tome,
 I zato će mu, s tim u skladu, bome,
 Ispaštati tijelo dok sam mu ja žena.
 Sav život imam pravo, svakog trena,
 Nad vlastitim mu tijelom, ja ne on.
 160 Apostol to mi reče, nama sklon;¹⁵
 I naredi da ljubi muž nas naš.¹⁶
 Te misli volim svaki dio baš«.

¹³ Ne Marko, nego Ivan. Vidi VI, 9.

¹⁴ »Svatko neka ostane u onom stanju u kojem ga je zatekao (Božji) poziv«.
 (Kor. VII, 20.)

¹⁵ Vidi Kor. VII, 4.

¹⁶ »Muževi ljubite svoje žene...« (Efež. V. 25.)

- Oprosničar tad skoči, pa će on:
 »Čuvô vas, gospo, Bog i sveti John!
 Vi sjajno slučaj pričate nam taj.
 Upravo se oženit htjedoh; vaj!
 Zašto da tijelom skupo platim sve to?
 Sad ljetos ne bih ženio se eto«!
- 170 »Stoj«, reče ta, »ne počeh priču niti.
 Ne, ti ćeš još iz druge bačve piti,
 Prije neg počnem, goru stvar neg pivo.
 A kada priču ispričam ti živo,
 Sve bračne jade i sva bračna zla,
 U čem za svoju dob sam stručnjak ja,
 To reći će, da bič sam znala bit, —
 Odluči tada da l' ćeš i ti pit
 Iz ove bačve koju načet želim.
 Pripazi, dok joj sâm ne prîdeš, velim;
- 180 Jer primjerā ću preko deset zborit.
 'Tko se od drugih ne da upozorit,
 Upozorenje drugima je sâm'.
 Ptolomej iste stvari piše, znam;
 Almagest čitaj, i nađi to tamo«.¹⁷
- »Molit ću, gospo, htjednete li samo«,
 Oprosničar će, »kad počeli vi ste,
 Pričajte, nikog da štedjeli niste,
 Iskustvom svojim učite nas mlade«.
- 190 »Od srca«, reče, »jer će vam bit slade;
 Ali ja molim ovu družbu svu,
 Ako po mašti budem pričat tu,
 Da ne uzme mi u grijeh što ću reći;
 Jer želim vam užitak pružit veći.
 Sad, gospodo, sad sve ću kazat fino. —
 Tako ja pivo pila još i vino,
 Od pet mužévā, pravdu kažem ja,
 Dobri su bili tri, a loši dva.
 Tri bjehu dobri, bogati i stari;
 Teškom se mukom držahu ustvari
 Dužnosti što ih za me vezat treba.
- 200 Što mislim znate, ovoga mi neba!
 Od smijeha puknut, Boga mi mog, hoću
 Kad sjetim se što od njih radih noću!

¹⁷ Izreka *Qui per alias non corigitur, alii per ipsum coriguntur* ne nalazi se u *Almagestu* nego u zbirci izreka koje se pripisuju Ptolomeju a objavljene su u prijevodu *Almagesta* koji je 1515. u Veneciji izdao Gerard iz Cremona.

- Vjere mi, to što kažem, pola to je.
 Blago i zlato davahu mi svoje;
 Nikakav napor nije trebo meni
 Da vole me, il da me svaki cijeni.
 Ljubljahu me toliko, mog mi Boga,
 Da ljubav im ne cijenih ništa stoga!
 Mudra se žena sve poduzet sprema
 210 Da stekne ljubav ondje gdje je nema.
 Al kako ih u svojoj držah šaki,
 I kako mi imanje dade svaki,
 Što bih užitak pružala ja njima,
 Osim kad korist u tom za me ima?
 Vjere mi, tako tjerah ih da vuku,
 Da mnoge noći pjevahu: Joj! Kuku!
 Nisu se, jamčim, nadali slanini
 U Dunmowu u Essexu,¹⁸ ko ini.
 Po zakonu svom držah vrh njih vlast,
 220 Da svaki sretan bje i bje mu čast
 Da mi sa sajma lijep donese dar.
 Presretni bjehu kad bjeh blaga bar;
 Bog znade kako zlobno krv im pih.
 Čujte sad dobro kako držah njih,
 Vi mudre žene, što ste svijesne tog.
 Varajte, i za svijecu dajte rog;
 Ni u pol tako drskog stvora nije
 Da se, ko žena, klet i lagat smije.
 Ne govorim ja to za bistre žene,
 230 Nego za one još neupućene.
 Mudra će, ako joj je dobro draže,
 Uvjerit muža svog da vrana¹⁹ laže,
 I sluškinju će za svjedoka ta
 Dovest; al čujte što mu rečem ja:
 »Ti starežino, zar to na te liči,
 Da susjeda se uvijek novim diči?
 Kuda god ide svi je cijene tamo;
 Ja ništa nemam, sjedim doma samo.
 Što stalno visiš kod susjeda, kaži?
 240 Zar je toliko lijepa? Zar te draži?
 Sa sluškinjom što šapćeš? Bog nas bráni!

¹⁸ U Dunmowu, kraj Chelmsforda u Essexu, postojao je običaj da svaki bračni par koji godinu dana uspije zajedno proživjeti bez svađe dobije komad slanine.

¹⁹ Vrana je bila poznata kao ptica izdajnica koja ljubomornom mužu obično otkriva ženine tajne veze, u istom onom značenju koje u nas ima papiga.

- Bludniče stari, s ludostima stani!
 A ako dođe prijatelj mi drag,
 Bez grešne misli, vičeš kao vrag,
 Ako na plès u njegov podem stan!
 Ti dođeš kući kao zemlja pjana,
 I moliš se na klupi, zla ti sreća!
 Kažeš mi da je nesreća nâjvêća,
 Zbog troška, ženu siromašnu ženit;
 250 A ako je bogàta, rod plemènit,
 Tad kažeš ti da to je muka ljuta
 Trpjet njen ponos i hir svaki puta.
 Ako je, jadni seljačino, lijepa,
 Tad kažeš da je svaki bludnik ščepa;
 Da ne može bit čedna puno dâná,
 Kad opsjedana biva sa svih strana.
 Zbog novca jedni žele nas, znaš reći,
 Drugi zbog stasa, zbog ljepote treći,
 260 Neki što znamo pjevat i ples vodit,
 Neki što lijepo znamo se ophodit;
 Neki što ruku imamo mi blagu:
 Ali, po tebi, sve to pođe k vragu.
 Veliš, zid branit tko će bit u stanju,
 Kad opsjednut je i noću i danju.
 Ako je ružna, tad je, veliš, ona
 Prvom muškarcu što ga vidi sklona,
 Skočit će na nj ko pas čim bude zgoda,
 Dok ne nađe kog da mu robu proda.
 Ni jedna guska jezerom ne plovi,
 270 Da, ko što znadeš, mužjaka ne lovi.
 Teško je čuvat ono, veliš tako,
 Što drugi, voljno, ne bi držo lako.
 To govoriš kad ideš spat, pun zloće;
 Dodajuć, mudrom čovjeku brak što će,
 Il bilo kom što želi steći raj.
 Nebeska munja žarka i grom taj
 Nek ošinu te po tom vratu zlome!
 Veliš da javne kuće, duhan k tome,
 I ljute žene čine to da ljudi
 280 Bježe od kuće; ah! Bog s nama budi!
 Što starca ko ti boli pa sad grdiš?
 Skrivamo porok svoj mi žene, tvrdiš,
 Dok ne steknemo muža, tad se javi, —
 Tko tako kaže taj je nitkov pravi!

290 Kažeš da krave, mule, konji, psi,
 Probat se smiju mnogo puta svi,
 Dok ne kupiš ih; zdjele kratke, duge,
 Stolice , žlice, stvari razne druge,
 Lonci i platno, i odijela, sve to;
 Jedino ženu čovjek probat, eto,
 Ne smije prije braka; stari vraže!
 A žena baš tad, veliš, porok kaže.

 Veliš mi k tome da me ljutnja plijeni
 Ako ljepotu ne hvališ ti meni,
 I ako u me ti ne gledaš samo,
 Ne zoveš me na javnom mjestu »damo«.
 I ako glazbu za rodendan bar
 Ne prirediš, i lijep mi ne daš dar;
 I ako moju dadilju ne štuješ,
 300 I sobaricu moju ličnu, čuješ,
 I svojtu oca mog i znance, kaži, —
 Tako ti veliš, bačvo puna laži!

 I šegrtu si, malog Johna, zato
 Što kovrdžav je, s kosom kao zlato,
 I što me prati gore-dolje svud,
 Sumnjama lažnim napado ko lud.
 Ne bih ga ni da sutra umreš ti!

 Al reci mi gdje, jadi na te svi,
 310 Kriješ od mēne ključ od kase svoje?
 Neba mi, to je moje ko i tvoje!
 Zašto od žene ludu praviš, je li?
 Tako mi sveca koji se James veli,
 Nećeš, pa bijesni sve dok imaš snāgā,
 Gospodar bit mog tijela i mog blaga;
 Jednog se, premda bdiješ, odreć trebaš.
 Što treba da me sumnjičiš i vrebaš?
 U skrinju svoju stavit bi me, vidi!
 Moraš reć: »Ženo, gdje god hoćeš idi;
 Uživaj, neću priče slušat ja.

320 Vjerni ste, gospo Alice, to se zna«.
 Nije nam drag muž koji svaku zgodu
 Vreba nam, pazi; hoćemo slobodu.

 Od sviju ljudi, vječnu milost steko,
 Astrolog, mudri Ptolomej je reko
 U Almagestu²⁰ poslovicu ovu:

²⁰ Vidi bilješku 17.

- »Od ljudi svih tog najmudrijim zovu
Što ne brine tko ima svijet u ruci«.
Iz izreke te zaključak izvuci,
Imaš li dosta, što te briga tada
- 330 Koliko vedro drugi svijet se vlada?
Jer, stvarno, s tvojim dopuštanjem, stâri,
Dovoljno noću imat ćeš ustvári.
Škrti su oni što zabranit téžē
Da čovjek svoju svijeću ne užēže;
Neba mi, neće svjetlosti im falit.
Ako je imaš, ne treba se žalit.
Kažeš još, ako nosimo odijelo
Veselo, skupo ukrašeno cijelo,
Da nam vrlini opasnost je to;
- 340 Ipak, na silu, snašlo tebe zlo,
Dodaj u ime Apostola tako:
»Čednog i skromnog kroja neka svako«,
Reče on, »bude odijelo vam, žene,
Bez nakita i kose upletēne,
Ne treba biser i zlato, ni svila«.²¹
Po tekstu tom, i tebi, ne bih bila
Više od kakve proste muhe sva.
Reko si da na mačku ličim ja;
Jer tko god mački udari žig vrući,
- 350 Njemu će mačka sretno stât u kući;
Ako joj krzno glatko je i sja,
Neće stât doma ni pol dana ta,
Već van će poći prije nego svane,
Da krzno kaže, da mjaukat stane.
Ako se lijepo nosim, značit ima,
Letjet ću vani da se kažem svima.
Stara budalo, što me vrebaš, kaži?
Od Argusa sa očiju sto traži
Da bude čuvar moj, što bolje zna,
- 360 Čuvat me neće, ako neću ja;
Prevarit njega, i tebe ću, stari!
Ti reče još da postoje tri stvari,
Koje tri stvari sav svijet muče mnogo,

²¹ »Isto tako hoću da se žene pristojno oblače, da se kite stidom i čednošću, ne pletenicama, ni zlatom i biserima ili skupocjenim haljinama«. (I Tim. II, 9.)

- Četvrtu nitko trpjet ne bi mogo.²²
 Nek Isus vijek ti skрати, huljo drska!
 Propovijedaš to, da se žena mrska
 Ubraja među nevolje te tri.
 Zar usporedbu drugu ne bi ti
 Mogao uzet kao primjer sebi,
 370 Takvu gdje žena tamo bila ne bi?
 Veliš da ženska ljubav paklu liči,
 Neplodnom tlu što vodom se ne diči.
 S požarom uspoređuješ je tada;
 Što više gori sve je više rada
 Progutat sve što gorjet može, prvo.²³
 Tvrdiš, da ko što obara crv drvo,
 Tako i žena ruši muža svoga;
 Oženjeni su dobro svjesni toga».
 380 Gospodo, kao što ste čuli, tako
 Muževe stare uvjeravah lako
 Da rekoše u pjanstvu sve to tamo;
 Da je sve laž, da istinu su samo
 Nećakinja mi i John mali rekli.
 Kriste! na živoj vatri su se pekli,
 Nevini posve, Božijih mi jada!
 Jer njištati znam i grist ko mazga mlada.
 Umijem plakat, iako sam kriva,
 Inače često ne bih bila živa.
 Tko prvi mlinu, prvi melje taj;
 390 Jadah se prva, pa bje ratu kraj.
 Pravdat se brzo spremni bili svi su
 Za stvar što nikad skrivili je nisu.

²² Vidi *Izreke*, XXX, 21—23:

*Od troga se zemlja ljulja,
 a četvrtoga ne može podnijeti:
 od roba da postane kralj,
 i kad se prostak kruha nasiti,
 od puštenice kad se uda,
 i sluškinje kad istisne svoju
 gospodaricu.*

²³ Vidi *Izreke*, XXX, 16:

*Postoje tri stvari nezasitne,
 i četiri koje ne kažu »Dosta«!
 Carstvo smrti,
 jalova utroba,
 zemlja nikad gasna vode
 i vatra koja nikad ne kaže:
 »Dosta«!*

Napadah muža ja za žene mnoge,
Kad se slab jedva dizao na noge.

- Ipak mu srcu drago bje, jer tako
On smatrao je da za nj marim jako!
Kleh se da zato idem vani noću
Što žene s kojim spi uhodit hoću;
Znadoh se često izlici toj smijat.
400 Jer od rođenja znamo se dovijati;
Lukavstvo, suze, jezik, Bog taj dar
Ženama dade za sav život bar.
Jednim se dičim ja u stvari toj,
Na kraju uvijek bolji kraj je moj,
Varkom, na silu, il na način neki,
Zahvaljujući gundanju il dreki.
Posebno prođu u krevetu jedno:
Tamo ih korim i držim se hladno;
410 U krevetu ne stojim ni tren duže,
Ako se mužu ruke na me pruže,
Trebalo da prije meni otkup da;
Tad ludosti mu činit pustim ja.
I zato ovo pričam da svi znaju,
Tko jači kvači, sve je na prodaju;
Ne možeš praznih ruku biti lovac.
Blud ću sav njegov podnijet za novac,
I glumit da mi prijatno je bilo;
Ipak mi staro meso nije milo;
420 Zbog tog im stalno gundam, to me jêdi.
Čak i da pâpa sâm pokraj njih sjedi,
Poštedjela ih ne bih ni kod stola;
Riječ za riječ vraćah, istina je gola.
Tako mi Boga svemogućeg s neba,
Da oporuku sad mi pisat treba,
Ja ni riječ dužna ne bih bila njima.
Vještini mojoj zahvalit se ima
Što znahu povući se, za dobro sebi,
Inače mira nikad bilo ne bi.
Može on bijesan poput lava postat,
430 Užitek će mu na kraju izostat.
Ja bih mu rekla tad: »Moj dragi, znaš
Kako je krotak Wilken, ovan naš!
Mužicu, dođi da ti cjelov dam!
Strpljiv i krotak budi i ti sâm,
I potisni iz svijesti svaku zlobu,
Ti govoriš o strpljivom Jobu.

- Ti to znaš dobro, stog se moraš mučit;
 I dok si takav od nas ćeš naučit
 Da je sa ženom u dobre bit vrijedno.
 440 Bez sumnje, mora popustiti jedno;
 A buduć da razumniji su ljudi
 Više od žena, onda strpljiv budi.
 Što tjera te da stalno gundaš, režiš?
 Zar ona stvar je sve za čime težiš?
 Onda je, evo, uzmi svaki dio!
 O sveti Petre! Proklet zbog nje bio;
 Jer kad bih prodat htjela tu *belle chose*,²⁴
 Bila bih svježa kao ruža skroz;
 Al čuvat ću je za tvoj zub ja već.
 450 Bogami, ti si kriv! To moram reć.
 Ovako katkad znali smo govorit.
 O četvrtom ću mužu sad vam zborit.
 Četvrti muž moj razvratnik bje, velim;
 Ljubavnicu je imao, reć želim;
 A ja sam bila mlada, strasna, jaka,
 Tvrdoglava, i vedra kao svraka.
 Plesati dok me prati harfa mala,
 I pjevat sam ko slavuj, čujte, znala,
 Kad slatkog vina gucnem malo ja!
 460 Metellius, taj seljak, svinja ta,
 Što štapom ženu, jer je vino pila,
 Ubio je,²⁵ kad žena bih mu bila,
 Zaplašio me ne bi da ne pijem!
 A nakon vina baš o Venus²⁵ snijem,
 Jer mraz grād rađa, kao što se kaže,
 A bludna usta blud na kraju traže.
 Kad žene piju tad se lako daju, —
 Bludnici ovo iz iskustva znaju.
 Kriste moj! kad se samo sjetim toga,
 470 Mladosti svoje i veselja svoga,
 Negdje me u dnu duše dirne svē tō.
 Danas mi srcu godi što sam, eto,
 Proživjela u svoje vrijeme bar.
 Al starost, joj! što truže svaku stvar,
 Ljepotu mi je uzela i snagu.
 Neka je, zbogom! Neka ide k vragu!

²⁴ Lijepu stvar.

²⁵ Priču je zabilježio Valerius Maximus, *Factorum et dictorum memorabilium libri*, VI, 3, 9, a i Plinije u svojoj *Prirodnoj historiji*, XIV, 13.

²⁶ Venera, u ovom kontekstu ljubav.

- Prošao cvijet je, nemam što tu dodati;
Mrve što bolje znam sad moram prodat;
Ipak još želim radost, gdje se pruža.
- 480 Sad ću vam reć za četvrtog svog muža.
Rekoh vam, pekla u srcu me tuga
Što mu užitak pruža neka druga.
Ali mu vratih, Boga mi mog, prva!
Napravih križ mu od istoga drva;
Ne od svog tijela, ili tako nešto,
Nego pred svijetom pravih lice vješto
Da pekao se sam u sosu svome
Od bijesa i od ljubomore k tome.
Čistilište za nj bijah, mog mi Boga,
- 490 Duši će slavu, ufam, steć zbog toga.
Jer, Bog zna, često pjevo je od bola,
Kad ga je ljuto žuljala postola.²⁷
Nitko živ, samo Bog i on sam zna,
Način na koji njega mućih ja.
Umro je kada ja napuštah grad
Jeruzalem, pod zemljom leži sad,
Premda grob njegov nije krasan tako
Ko Darijeva grobnica, dakako,
Što Apelles sagradio je vrijedan;
- 500 Bio bi trošak skûpi ukop jedan.
Zbogom mu, neka Bog mu pokoj dadne!
Sad je u lijesu na dnu rake hladne.
Sad ću vam reć za petog muža svog.
Nek dušu mu od pakla spasi Bog!
Premda je sa mnom postupao zlo;
Na svakom rebru osjećam ja to,
I osjećat ću još to život cio.
Al svjež i živ u krevetu je bio,
I k tome tako laskav, kažem vam,
- 510 Kad htjede da mu onu stvarcu dam,
Premda je svaku kost mi znao zdrobit,
Ljubav je brzo mogo mi zadòbit.
Najdraži bje mi, smatram, stog što on
U ljubavi škrt bit mi bješe sklon.
Jer za nas žene, ovo nije laž,
Ima u tome jedna čudna draž;
Za onim što nam lako dobit nije

²⁷ Aluzija se vjerojatno odnosi na izreku koja je poznata i u nas a glasi:
Stavila mu je obje noge u jednu cipelu.

Čeznemo vazdan i plaćemo, prije.
 Ne daj nam nešto, za tim težimo;
 520 Stegni nas jače, baš tad bježimo.
 Štedljive u svom poslu mi smo žene;
 Zbog gomile na trgu rastu cijene,
 Prejeftina stvar malu vrijednost ima;
 To znano mudrim ženama je svima.

Moj peti muž, Bog pokoj nek mu da!
 Kog s ljubavi, ne s novca uzeh ja,
 U Oxfordu je prije bio đak,
 Pa otišo, nastanivši se pak
 530 Kod moje kume, u naš gradić taj;
 Zvala se Alice, Bog joj dao raj!
 Ta znala je sve tajne srca moga
 Bolje od našeg popa, mog mi boga!
 Poklanjala sam povjerenje njoj.
 Ako bi u zid mokrio muž moj,
 Il činio što, što ga glave stoji,
 Njoj bih, i svakoj vrijednijoj gospođi,
 I rodici, što najdraža mi bje,
 Njegove tajne otkrivala sve.
 I često tako radih, zna to Bog,
 540 Da crven je u licu bio stog
 Od srama, krivim smatrajuć se sâm
 Što tajnu takvu dade mi da znam.

U Korizmi to tako jednom pade —
 Odlazih često do te kume mlade,
 Jer volim živa biti, to svi znaju,
 I ić u martu, aprilu, i maju,
 Od kuće pa do kuće priče čut —
 Mali John, đak, i Alice smo, taj put,
 I s njima ja, u polja pošli bili.
 550 Tad u Londonu bješe muž moj mili;
 Za zabavu to prilika je bila,
 Da vidim, i da mene vidi sila
 Veselog svijeta. Što ja znam gdje sreća
 Na mene čeka, i gdje bit će veća?
 Nastojah tako posjetiti stoga
 Procesije sve, razna bdijenja mnoga,
 I propovijedi, hodočašća slična,
 I prikazanja, i vjenčanja dična,
 I nosih živo crveno odijelo.
 560 Grizlice, moljci i crvi, zacijelo,

- Nikad ga nisu mogli nagrist, ne;
 A zašto? jer na mēni stalno bje.
 Što mi se zbilu čut čete sad svi.
 Rekoh, kroz polja da smo išli mi,
 I milovali, stvarno, se pri tome,
 Đak i ja, dalekòvidno tad bome
 S njim pričah, da sam udovica mlada,
 Rekoh mu, vjenčat mogo bi me tada.
 Jer, zaista, tim hvalit se ne želim,
 570 Nisam bez dalekòvidnosti velim,
 U braku, ili kakvoj drugoj stvari.
 Ne vrijedi mišu život ni bob stari
 Ako tek jednu rupu ima taj,
 Jer promaši li, s njim je onda kraj.
 Varah ga da opčarao me svu, —
 Od majke stekoh ja vještinu tu.
 Da cijelu noć ga sanjah, rekoh k tome,
 Da želio me ubit u snu mome,
 580 Da čitav krevet bje pun krvi same;
 Al ufam da će dobro to bit za me,
 Jer krv, ta znači zlato,²⁸ to se zna.
 A sve bje laž; ne sanjah ništa ja,
 Već samo slijedih majčin nauk stari,
 U tome i u mnogoj drugoj stvari.
 Da vidim što sam htjela reći vama?
 A ha! još, bogme, slijedi priča sama.
 Kad četvrti moj muž na odru bje,
 Ja pravih tužno lice, plakah sve,
 590 Kao što žena mora, tako spada,
 I maramicom lice skrivah tada,
 Al čim sam opet novog muža stekla,
 Tugovah malo, istinu sam rekla.
 Sutra u crkvu odnijeli su meni
 Susjedi muža, svi ožalošćeni;
 A s njima bješe dak naš, mali John.
 Bog pomogo mi, gledah dok je on
 Za odrom išo, divih mu se tad
 Kakav par nogu ima, čvrst i mlad,
 Da dadoh mu se odmah srcem svim.
 600 Dvadeset ljeta imao je, mním,
 Ja četrdeset, ako vam ne lažem;

²⁸ Tumači snova onoga vremena smatrali su da su krv i zlato povezani, te sanjati krv znači zapravo zlato, i obrnuto.

- Al još bjeh zúbā²⁹ razmaknutih, kažem.
 Račvastih zuba bjeh, i to mi ide;
 Venerin pečat³⁰ na meni svi vide.
 Boga mi mog, još uvijek bijah strasna,
 Vedra i mlada, bogata i krasna;
 I baš, ko svaki muž što reć mi znāde,
 Najljepšu onu stvarcu Bog mi dāde.
 Po čuvstvima sam Venerina sva,
 610 Stvarno, dok srcem Marsova³¹ sam ja.
 Venera strast mi dala je i blud,
 A Mars mi dade moju smjelu čud;
 Moj znak je Bik, u kojemu Mars vlada.³²
 Vaj! vaj! zar ljubav grijeh je, reci sada!
 Svoj nagon uvijek slijedila sam stog
 Po djelovanju ovog zvijezda svog;
 Što nē da mi da uskratim ma kada
 Venerin krevet svoj za momka mlada.
 I Marsov znak na licu imam pritom,
 620 I još na jednom drugom mjestu skritom.
 Jer, nek dobrotom svojom Bog me štiti,
 Stidljiva nikad nisam znala biti
 U ljubavi, svoj prohtjev slijedih, je li
 On nizak ili visok, crn ili bijeli;
 Nikad ne marih, ako mi je mio,
 Ima li što, i kog je sloja bio.
 Što ću reć, nego da za mjesec dana,
 Taj zgodni đak naš, mali John bez mánā,
 Svečano vrlo vjenčao se mnome;
 630 Dadoh mu posjed sav i novac k tome
 Što meni ga je ikad itko dao.
 Al kasnije to ljuto bje mi žao;

²⁹ Ovo se spominje i u *Generalnom prologu* Canterburyjskih priča (stih 468). Fiziognomisti su smatrali da je to znak odvažnosti, prevrtljivosti, proždrljivosti i bludnosti.

³⁰ U skladu sa srednjovjekovnim mišljenjem o utjecaju zvijezda na čovjeka smatralo se da su osobine *Venerine djece* ljepota, pohotljivost i ljubav, prijateljstvo i žudnja za putovanjima.

U *Vitezovoj priči* Chaucer nabraja sve te osobine:

*Festes, instrumentz, caroles, daunces,
 Lust and array, and all circumstances
 Of love...*

³¹ *Marsova djeca* su, naprotiv kolerici, odlikuje ih smjelost, razdražljivost, bijes i želja za razaranjem. Žena od Batha je dakle amalgam ovih dviju planeta, Marsa i Venere. Marsu duguje svoju ratobornu čud a Veneri svoju nezasiťnu seksualnu glad i privlačnost svoje naravi.

Za želje moje čuti nije htio.
 Po uhu jednom mlatnuo me bio,
 Jer list iz knjige otrgnuh mu ja,
 Da na to uho sad sam gluha sva.
 Tvrdoglava ko lavica sam bila,
 Jezika brzog, oštrog kao pila,
 Od kuće pa do kuće, ko i prije,
 640 Išla sam, premda puštao me nije;
 Stoga je često propovijedat znao,
 I rimsku povijest učiti me stao;
 Da Gall Simplicij³³ otjero je ženu,
 Ne mareć za nju ni na smrtnom trenu,
 Zato što gole glave jedan dan
 Kroz vrata kuće gledala je van.

Drugi je Rimljan,³⁴ čije ime smětnu,
 Stog, jer mu žena na priredbu ljetnu
 Bez znanja ode, otjerao nju.
 650 U Bibliji tad tražio bi tu

Izreku, Propovjédnik, vama znani,
 Gdje zahtjeva i vrlo strogo brani,
 Da skitati se dopusti muž ženi.
 Tad bi, bez sumnje, ovo reko meni:

"Tko gradi kuće od pruća pletěne,
 I konjem slijepim preko žara krene,
 Na hđočašća tko god pusti žēnē,
 Taj nā vješala treba da se djene'!

660 Ali sve zalud, ne dam ja ni pàrē
 Za izreke i poslovice stare,
 Nit time može popraviti me lako.
 Tog što me s grijehā kori mrzim jako,
 Jer više griješi nego ja, zna Bog.
 Na mene strašno bijesan bje on stog;
 U ničem ne podnosih njega bome.

Vjerno ću reć vam, svetoga mi Tome,
 Zašto iz knjige list mu strgoh ja,
 Da mlatnuo me pa sam gluha sva.

³² U času njena rođenja *Bik*, Venerina noćna kuća, bio je nadmoćan a *Mars* se nalazio u njemu.

³³ Anegdotu koju Chaucer ovdje spominje zabilježio je Valerius Maximus u već spomenutom djelu *Factorum et dictorum memorabilium libri*.

³⁴ To je P. Sempronius Sophus. Priča je zabilježena u spomenutom djelu Valeriusa Maximusa.

- U njeg bje knjiga, i noću i danju
 670 On se s užitkom navraćao na nju;
 Valenij i Theòfrast³⁵ on je zvao,
 Zbog te se knjige glasno smijat znao.
 Tu rimski dijak bje, u dnima onim
 Kardinal, vrli sveti nam Jerònim,
 Što sroči napad na Jovinijana;
 Bje u tom libru uz Tetrullijana,³⁶
 Trotula,³⁷ Chrysipp³⁸ još, i Heloiza,³⁹
 Što nadstojnica bješe kraj Pariza;
 K tom izreke od Salamuna stroge,
 680 Ovidijeva Ars, i knjige mnoge,
 A spojene u jednu bjehu sve.
 Noć je i dan, to navika mu bje,
 U dokolici, slobodan posvema,
 Kada svjetòvnih obaveza nema,
 Štio tu knjigu o ženama zlima.
 Znao je više legendi o njima
 Nego o dobrim u Bibliji stoji.
 Istina, nije moguće da koji
 Dijak što dobro o ženama reče,
 690 Jedino ako svetost ta već stěče,
 Ali ni riječ o kakvoj drugoj ženi.
 Tko našliko je lava, kaži meni?⁴⁰
 Kada bi žene stale pisat priče,

³⁵ *Theophrastus et Valerius*, satira koja se pripisuje briljantnom ciniku Walteru Mapu, nastala oko 1200. godine. Djelo sadrži slijedeće rasprave o braku:

Walter Map: *Epistola Valerii ad Rufinum de non ducendo uxore*;

Theophrastus: *Liber de nuptiis*;

Sv. Jeronim: *Epistola adversus Jovinianum*.

³⁶ Tetrullian, autor rasprave *De exhortatione castratis, de monogamia, et de pudicitia*.

³⁷ Trotula se smatra istaknutom liječnicom iz Salerna koja je živjela sredinom XI stoljeća. Autor je djela koje se bavi ženskim i dječjim bolestima (*Trotulae de aegritudinibus mulieribus, de passionibus mulieribus*, itd.) poznatog pod nazivom *Trotula major*, i jednog djela o kozmetici (*De ornatu mulierum*), poznatog kao *Trotula minor*. Bila je žena Johannesa Placariusa od Salerna. Danas joj se osporava autorstvo navedenih djela, a neki sumnjaju i u njeno postojanje.

³⁸ Crysipp, Crisippus, najvjerojatnije osoba koju spominje Sv. Jeronim u navedenom svom djelu. (*Ridicule Chrysippus ducendam uxorem sapienti praecipit, ne Jovem Gamelium et Genethlium violet. Adv. Jov. I, 48.*)

³⁹ Heloiza, (Pariz 1101. — samostan Paraclet kod Nogenta-sur-Seine 1064), žena opata Abelarda. Čuvena su njena pisma Abelardu.

⁴⁰ Aluzija se odnosi na Ezopovu basnu o čovjeku i lavu.

- Kakve kler ù svim predikama viče,
 O muškima bi rekle više zla
 Neg Adamov ga rod izliječit zna.
 Merkurova i Venerina čeda⁴¹
 Različita su posve sva od reda;
 Merkuru dragi mudrost su i znanje,
 700 Veneri prkos pak, i rasipanje.
 I, s nesklada što među njima vlada,
 Gdje uzdiže se jedno, drugo pada.
 I tako, Bog zna, Merkur tone niže
 U Ribi, kada Venera se diže;
 A Merkur raste kada Venus vene.⁴²
 Ni jedan dijak ne hvali stog žene.
 Dijak, kad star je, i više ne mări
 Za Venus kao ni za postol stari,
 710 Sjedne i piše, jer pameću skrene,
 Da nevjerne u braku jesu žene!
- Al, sad na stvâr, još reć vam treba s česa
 Mlatnu me radi knjige on, nebësa!
 Jednu noć mali naš John, glavara kuće,
 Čitaše knjigu kraj žerave vruće,
 O Evi prvo, da zbog njenih zálā
 Na čovječanstvo nevolja je pala,
 Zbog koje Isus Krist bje raspet prvi,
 Da otkupi nas opet svojom krvi.
 Dokaze u tom naći ćete sve,
 720 Da žena propast čovječanstva bje.
- Čitaše kako Samsonu je mllā
 Ostrigla u snu škaram kosu bila;
 Zbog čega oka izgubi on dva.
 Tad mi je, ako ne bih legla ja,
 O Herkulu i Dejaníri štio,
 Zbog koje taj je vatrē dopo bio.
 Jade i muke smetnuo on nije
 Što Sokrat ih sa žene vidje dvije;
 Kako Ksantípa mokraču na nj prosu.

⁴¹ Merkur je bio zaštitnik učenosti i filozofije. Njegova djeca su učenjaci i školovani ljudi, a to su u ono vrijeme najčešće bili pripadnici klera. Venera je zaštitnica radosti i ljubavi. O Venerinoj djeci već je bilo riječi. Vidi bilješku br. 30.

⁴² U skladu s astrološkim učenjem *egzaltacija* jedne planete, znak u kojemu je njegov utjecaj najjači istovremeno jest i opadanje (lat. *casus*) druge planete suprotne prirode. *Ovan* je tako *egzaltacija Venere* i opadanje *Saturna*, *Riba egzaltacija Venere* i opadanje *Merkura*, itd.

- 730 On dobar, miran bje ko mrtvi što su;
Obrisa glavu ne govoreć više,
'Kada grom prôđe', reče, 'eto kiše'!
Kraljicu Krete, Pasiphaju⁴³ náđe,
Zbog opakosti, to mu bje nâjslâđe;
Fuj! ne govori — to je priča gadna —
Njezine žudnje predmet i strast gladna.
O Klitemnestri, o izdajstvu pravom,
Toj himbi koju muž njen plati glavom,
S gorljivim silnim žarom on je štio.
- 740 Reče mi uz to, što je razlog bio
Da je u Tebi Amphiaraj⁴⁴ pao.
O ženi mu je muž moj priču znao,
Eriphilem, za zlatnu kopču sjajnu
Što Grcima je kradom rekla tajnu
Na kojem mjestu suprug njen se knije,
Zbog čeg pod Tebom sreće imô nije.
O Liviji mi reče, i Lucili,⁴⁵
Muževi čiji stradali su bili;
S ljubavi jedan, drugi s mržnje strasne.
- 750 Livija muža jedne noći kasne
Otrova, jer je dušmanin mu bila;
Svog muža strasno ljubljaše Lucila,
Te, da bi na nju stalno mislit mogo,
Ljuven napitak dade mu jak mnogo
Da prije nego svanu mrtav pade;
Muževi tako vječno trpe jade.
Kako Latumij⁴⁶ neki, reče k tome,
Arniju, drugu žalio se svome
Da mu u vrtu neko stablo zene
- 760 Na koje, reče, sve mu se tri žene
Objesiše od tuge što ih peče.
'O dragi brate', Arnij njemu reče,

⁴³ Pasiphaja, žena Minosa, kralja Krete. Zaljubila se u bijelog bika i rodila Minotaura, čudovište s tijelom bika i s glavom čovjeka.

⁴⁴ Amphiaraj, (Amphiaraus), muž Eriphilem, sestre Adrasta, kralja u Argu. Bio je prorok te je unaprijed znao da će rat protiv Tebe nesretno svršiti i da će tamo i sam poginuti. Pokušao se sakriti, ali ga je žena odala.

⁴⁵ O Liviji i Lucili (Luciliji), piše *Epistola Valerii*, (*De nugis curialium* IV, 3, *anecdota oxoniensia* XIV, 153). Livija je otrovala svog muža Drususa na nagovor Sejanusa, 23. god. pr. n. e. Lucilija je bila žena pjesnika Lukrecija.

⁴⁶ Priča o Latumiju zabilježena je na više mjesta a donosi je i Ciceron (*De oratore* II, 69). Porijeklo imena Latumius je nejasno.

'Mladicu daj mi s divnog stabla tog,
Posadit ću ga usred vrta svog'.

- Za žene davne čitao je tu
Što morale su muževe u snu,
I svunoć gole s ljubavnikom bjehu,
Dok ležaše lež nauznak na tlehu.
Neke su mozak probile im klinom,
770 U snu, i život digle im tim činom.⁴⁷
Neke su otrov lile im u čaše.
Zla kaza više neg što srcu paše;
Znao je više izreka o njima
Nego na cijelom svijetu trave ima.
'Bolje je', reče, 'živjeti do kraja
U društvu lava ili ljutog zmaja,
Nego sa ženom koju oštrom zovu.
Bolje je', reče, 'živjeti na krovu
Nego u kući pokraj ljute žene';⁴⁸
780 Tvrđoglave su sve i tako zlene,
Tê mrze sve što muževi im vole'.
Reče on: 'Žena odbaci sram dole
Haljinu svoju čim skine';⁴⁹ još doda,
'Lijepa je žena, ako krepost pòdā,
Ko zlatan prsten kad ga svinji dadu'.⁵⁰
Tko može znat, i domislit se jadu
I mucu što mi srce htjede skršit?
Kad vidjeh ja da neće nikad svršit
790 Čitat tu kletu knjigu noći cijele,
Istrgnuh naglo iz te knjige bijele
Tri lista, koja čitaše, i k tom
Pest mu u lice dadoh snagom svom
Da u vatru na leđa pade prav.
I skoči on tad kao bijesan lav,
U glavu šakom udari me tu,
Da kao mrtva ležah ja na tlu.
Kad vidje kako ležim kao klada,

⁴⁷ Aluzija se vjerojatno odnosi na priču o Jaeli i Siseru. »A Jaela, žena Heberova, uze šatorski klin i čekić u ruke, tiho mu se približi i zabi mu klin kroza sljepočice tako da se zarije u zemlju. On [Sisera] od iscrpljenosti bježe tvrdo zaspao, i tako umrije«. (*Suci*, IV, 17–22.)

⁴⁸ »Bolje je živjeti pod rubom krova nego u zajedničkoj kući sa ženom svadljivom«. (*Izreke*, XXI, 9; XXV, 24.)

⁴⁹ Vidi Sv. Jeronim, *Ady. Jov.* I, 48.

⁵⁰ »Zlatni je kolut na rilu svinjskom žena lijepa, a bez razuma«. (*Izreke*, XI, 22.)

- Upлашен bje i htjede pobjeć tada,
 Dok napokon svijest svoju opet stekoh.
 800 'O ubi li me, huljo podla'? rekoh,
 'Zbog zemlje moje htjede me pogubit'
 Pred smrt bih ipak htjela te poljubit'.
 On bliže dóđe, kleknu lica blága,
 I reče: 'Alice, sestro moja draga,
 Bogami neću više tući tebe.
 Što ti učinih, krívi sama sebe.
 Molim te da mi oprostiš zbog svega'!
 Ipak u obraz udarih ja njega,
 I rekoh: 'Huljo, osvetih se tako,
 810 Ušutjet sad ću, umrijet ću lako'.
 Napokon, s mukom silnom, zadnji čas,
 Nagodismo se ipak dvoje nas.
 U ruke on mi dade uzdu svu,
 Da vodim posjed sav i kuću tu,
 I jezik njegov, i dlan njegov jak;
 Da spali knjigu natjerah ga pak.
 I kada tako uzeh s malo muke,
 Vještinom, posve vlast u svoje ruke,
 'Ženice', kad mi reče muž moj fini,
 820 'Sve dok si živa kako hoćeš čini;
 Čast svoju pazi, i s njom posjed moj' —
 Nakon tog presta među nama boj.
 Bogami, dobra žena bjeh posvema,
 Kakve od Danske do Indije nema,
 I vjerna k tom, a i on meni bome.
 Nek Bog što sja u veličanstvu svome,
 Dâ da u miru počine mu duša.
 Sad priču čujte, ako vam se sluša.«

Geoffrey Chaucer

S engleskog preveo *Luko Paljetak*